

**POHJOIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTON STRATEGINEN TULOSSOPIMUS
2010-2011**

Strateginen tulossopimus laaditaan jokaiselle aluehallintovirastolle hallituskaudeksi ja sitä tarkennetaan vuosittain. Strategisen tulossopimuksen sisältö johdetaan strategia-asiakirjasta. Siinä määritellään kullekin aluehallintovirastolle painopisteet, keskeiset toimintalinjat, yhteistyöky-symykset ja määräraha-kehys. Aluehallintoviraston strateginen tulossopimus ei koske työsuojelua eikä poliisia. Strategisen tulossopimuksen lisäksi ohjaava ministeriö tai keskusvirasto voi halutessaan tehdä aluehallintoviraston kanssa toiminnallisen tulossopimuksen, jossa viraston kanssa sovitaan sektorikohtaisista yksityiskohtaisemmista painopisteistä, linjauksista ja tulosta-voitteista sekä sektorikohtaisten määrärahojen kohdentamisesta.

Toiminnallisen tulossopimuksen aluehallintovirastojen kanssa tekevät tämän hetkisen tiedon mukaan sosiaali- ja terveysministeriö, sisäasiainministeriö, Kilpailuvirasto ja Elintarviketurval-lisuusvirasto. Valvira ei tee toiminnallista tulossopimusta vaan sosiaali- ja terveysministeriö. Ministeriöt, jotka eivät tee toiminnallista tulossopimusta, asettavat tässä asiakirjassa myös toi-minnallisia tavoitteita.

1. Toimintaympäristön kuvaus

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on uusi virasto, jonka toimialue on laaja ja kaksikielinen. Poliisin, työsuojelun ja ympäristölupavastuualueen toimialueella on myös saamenkielisiä. Uu-teen virastoon kuuluvat Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat sekä poliisin, työsuojelun ja ympäristölupavastuualueen osalta myös Lapin maakunta. Keski-Pohjanmaan maakunta ei kuitenkaan kuulu poliisin eikä pelastustoimen toimialueeseen. Poh-jois-Suomen aluehallintovirastossa työskenteleminen edellyttää säädettyjä vaatimuksia myös ruotsin kielen osalta. Virastossa varaudutaan myös saamenkielen taitoon.

Aluehallintoviraston toiminnassa on otettava huomioon useiden toimintaympäristön nopeiden muutosten ja näkökulmien asettamat uudet vaatimukset.

Ympäristölupavastuualueella tulevat uutena asiana lupakäsittelyssä huomioon otettavaksi vuo-den 2009 lopussa hyväksyttävät vesienhoitosuunnitelmat. Suunnittelukaudelle ajoittuu koko-naisuudistuksen läpikäyneen vesilain ensi soveltaminen vesitaloushankkeiden lupakäsittelyssä.

Taloudellinen tilanne

Maailmantalouden taantuma on edelleen syvenemässä. Erityisen voimakkaasti on supistumassa maailmankauppa ja teollisuustuotanto. Elpymisen odotetaan alkavan vuonna 2010, mutta riski taantumien muuttumisesta globaaliksi lamaksi on edelleen vartenotettava.

Alueelliset erot väestörakenteen ja hyvinvoinnin osalta ovat Pohjois-Suomen alueella suuret. Kuitenkin kaikkia maakuntia yhdistävänä tekijänä on keskimäärin korkeampi työttömyys. Vuonna 2008 koko maan työttömyysaste oli 6,4 %. Keski-Pohjanmaan lukema oli tätä arvoa

hieman alempi (6,0 %). Vastaava luku oli Pohjois-Pohjanmaalla 8,3 %, Lapissa 9,9 % ja Kainuussa 11,2 %. Edelliseen vuoteen verrattuna työttömyysaste aleni maakunnissa selvästi Pohjois-Pohjanmaata lukuun ottamatta. Pitkään jatkuneella työttömyydellä on vaikutusta esimerkiksi toimeentulotuen ja muiden sosiaalipalvelujen käyttöön. Koko maan työkyvyttömyysindeksin ollessa 100, Keski-Pohjanmaalla indeksi on 107,2, Pohjois-Pohjanmaalla 125,2 ja Kainuussa 131,0.

Kuluvalla vuosikymmenellä on yrityksiä lähes poikkeuksetta perustettu vuosittain lukumääräisesti enemmän kuin niitä on lopetettu. Vuonna 2008 tarkastelualueen yrityskannan koko oli 37 297 kappaletta. Tästä kokonaismäärästä Pohjois-Pohjanmaan osuus oli 49,6 %, Lapin 28,8 %, Keski-Pohjanmaan 11,3 % ja Kainuun 10,3 %.

Koko maahan verrattuna maakuntien koulutustasolle oli ominaista, että keskiasteen koulutus oli niissä yleisempää ja ylemmän korkea-asteen koulutus hieman harvinaisempaa kuin maassa keskimäärin. Korkea-asteen tutkintojen kohdalla lähinnä valtakunnan keskiarvoa olivat Pohjois-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa (tiedot vuodelta 2007). Lappi ja Kainuu olivat hieman keskiarvon alapuolella. Korkeakouluasteen tutkintojen kohdalla määrät ovat nousseet kaikissa maakunnissa vuodesta 2006.

Valtion veronalaiset tulot asukasta kohti olivat koko maassa vuonna 2007 keskimäärin noin 24 000 euroa. Pohjois-Pohjanmaalla vastaava luku oli lähes 22 500 euroa ja Kainuussa alle 20 000 euroa. Keski-Pohjanmaalla ja Lapissa vastaavat luvut olivat 21 500 euroa ja 20 500 euroa.

Lainakanta kunnittain asukasta kohti oli vuonna 2007 koko maassa lähes 1 600 euroa. Keski-Pohjanmaalla vastaava luku oli lähes 2 600 euroa, Lapissa 2 000 euroa, Pohjois-Pohjanmaalla vajaat 1 800 euroa ja Kainuussa noin 1 400 euroa.

Verotulot kuntien talousarvioissa olivat vuonna 2009 koko maassa lähes 3 400 euroa asukasta kohti. Lapissa vastaava luku oli hieman yli 3 050 euroa, Keski-Pohjanmaalla runsaat 3 000 euroa, Pohjois-Pohjanmaalla 3 000 euroa ja Kainuussa jonkin verran alle 2 800 euroa.

Suomi on käynnistänyt yhteiskuntarakenteiden aktiivisen sopeuttamisen jo ennen talouskriisin puhkeamista. Väestö- ja aluerakenteelliset muutokset edellyttivät PARAS-hankkeen käynnistämistä. Vallinnut kuntarakenne ei enää pystynyt tuottamaan kansalaisten lakisääteisiä palveluja. Kuntakokoa hyvinvointipalvelujen tuottajana oli kasvatettava, jotta terveydenhuollon, sosiaalitoimen ja ammatillisen koulutuksen tasokkaat ja monialaiset palvelut voitaisiin tuottaa taloudellisesti ja tehokkaasti. Myös muiden palvelujen osalta joudutaan rakenteet arvioimaan jatkuvasti uudelleen.

Kokonaisnettomuutto (kuntien välinen nettomuutto + nettosiirtolaisuus) oli vuonna 2008 positiivinen vain Pohjois-Pohjanmaalla (+73). Muissa maakunnissa vastaavat luvut olivat negatiiviset (Keski-Pohjanmaa -132, Lappi -361 ja Kainuu -395).

Kuntien välinen nettomuutto oli vuonna 2008 negatiivinen kaikissa neljässä maakunnassa. Lapissa luku oli -873, Kainuussa -588, Pohjois-Pohjanmaalla -396 ja Keski-Pohjanmaalla -342. Vain Pohjois-Pohjanmaalla nettosiirtolaisuus oli riittävän suurta kääntämään kokonaisnettomuuton positiiviseksi.

Väestön kehitys, muuttoliike ja kansalaisaktiivisuus

Väestö ikääntyy Suomessa nopeammin kuin useimmissa muissa maissa. Eliniän pidentyminen on merkittävä yhteiskuntapoliittinen saavutus, etenkin kun suomalaiset ovat lisäksi terveempiä kuin koskaan aikaisemmin. Julkisen talouden kestävyydelle väestön ikärakenteen muutos on suuri haaste. Alueellisissa väestörakenteissa on jo nyt eroavuuksia ja maan sisäinen muuttoliike kasvattaa niitä entisestään.

Vuoteen 2020 ulottuvan väestöennusteen mukaan väestön kokonaismäärä kasvaa voimakkaasti Pohjois-Pohjanmaalla ja vähäisessä määrin myös Keski-Pohjanmaalla. Kainuussa ja Lapissa väestömäärän odotetaan alenevan (Liite 1.). Pohjois-Pohjanmaalla ennustettu väestönkasvu perustuu suureen luonnolliseen väestönlisäykseen. Myös kunnittaiset väestöennusteet poikkeavat toisistaan suuresti (Liite 2.).

Maakuntien ikärakenteet poikkeavat toisistaan selvästi. Alle 15-vuotiaiden osuus koko väestöstä oli vuonna 2008 selvästi suurin Pohjois-Pohjanmaalla (lähes 21 %) ja pienin Kainuussa (noin 15 %). Keski-Pohjanmaalla osuus oli lähes 19 % ja Lapissa lähes 16 %.

Yli 64-vuotiaiden osuus oli suurin Kainuussa (yli 20 %) ja pienin Pohjois-Pohjanmaalla (noin 14 %). Lapissa ja Keski-Pohjanmaalla vastaavat osuudet olivat noin 18,5 % ja hieman yli 17 %. Ikärakenteen alueellinen erilaistuminen näkyy selvästi myös kuntatason tarkastelussa (Liite 3.).

Pohjois-Pohjanmaalla syntyvyys oli vuonna 2008 selvästi suurempi kuin kuolleisuus (+2 693 kpl). Myös Keski-Pohjanmaalla erotus on positiivinen (+187 kpl). Lapissa kuolleiden lukumäärä on hieman elävänä syntyneitä suurempi (-48 kpl). Haastavin tilanne on Kainuussa, jossa luonnollinen väestönlisäys oli selvästi negatiivinen (-222 kpl).

Väestön ikärakenteen alueellaisen eriytymisen myötä myös hyvinvointipalvelujen, sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä turvallisuuspalvelujen kysyntä, sosiaaliset rakenteet, kuntatalous, työvoiman kysyntä ja saatavuus sekä kulutuskysyntä ja elinkeinotoiminta kehittyvät eri tavoin eri alueilla. Myös alueiden tasa-arvoisen koulutus- ja kulttuuripalvelujen tarjonnan ylläpito on tulevaisuuden haaste. Laajassa, harvaan asutussa maassa vähäinen väestöpohja ja pitkät etäisyydet aiheuttavat kaikista toimenpiteistä huolimatta pysyväisluonteisia eroja palvelujen saavutettavuuteen ja palvelutasoihin tasaveroisuuteen tähtäävästä lainsäädännöstä huolimatta. Rakenteellisten ja alueellisten hyvinvointierojen kasvu, syrjäytyminen ja eriarvoistuminen muodostavat myös hyvin erilaiset lähtökohdat erityyppisten alueiden aktiiviselle kehittämistoiminnalle.

Palvelujen kysyntä kasvukeskuksissa kasvaa sekä määrällisesti että laadullisesti. Maahanmuuttajataustaisen väestön määrä lisääntyy erityisesti kasvukeskuksissa ja palvelujen on oltava tämän ryhmän saatavilla ja saavutettavissa.

Terveystenhoidon ja erityisesti vanhustenhoidon ongelmien nähdään kasvavan tulevaisuudessa. Palvelujen tuottamisen kannalta väestöään menettävillä seuduilla on tärkeää suunnata palvelutuotantoa vanhushuoltoon, liikkumismahdollisuuksien turvaamiseen ja palvelujen yhteistuotan-

toon. Väestöään lisäävillä seuduilla palvelutarpeet koskevat paljolti lasten, nuorten ja työikäisten palveluja sekä sosiaalisen muutoksen aiheuttamien ongelmien ratkaisuun liittyviä palveluja.

Aluerakenteen keskittyessä perinteisten turvallisuuspalvelujen rinnalla kansalaisten turvallisuutta alkaa horjuttaa myös päivittäisten palvelujen lakkaaminen. Kaupat, postit, koulut, kirjastot, apteekit ja lääkekaapit, huoltoasemat ja liikenteen palvelut ovat saavuttamattomissa erityisesti autottomilla henkilöillä. Maatilojen lakkauttaminen lopettaa puuhuollon, lumenlinkoukset ja järeää kalustoa edellyttävät toiminnot. Toimintarakenteen hiipuminen ei ole vain pohjoisten alueiden ongelma, vaan se leviää myös eteläisen Suomen syrjäisille seuduille.

Taloudellinen huoltosuhde (työvoiman ulkopuolella olevat ja työttömät yhtä työllistä kohti) oli paras Keski-Pohjanmaalla (hieman yli 1,3) ja huonoin Kainuussa (noin 1,7). Lapissa luku oli alle 1,6 ja Pohjois-Pohjanmaalla hieman yli 1,4. Koko maan keskiarvo oli tarkasteluvuonna (2007) lähes 1,25. Kunnittaiset erot ovat maakunnittaisia keskiarvoja huomattavasti suuremmat.

Kainuun alueella väestö on keskimäärin vanhempaa kuin Pohjois-Pohjanmaalla, jossa lasten ja nuorten osuus on maakunnan eri alueilla keskimäärin suurempaa. Sairastavuudella on eri alueilla suuret erot. Kelan tilastojen mukaan vuonna 2008 Oulun läänissä ikävakioitu sairastavuusindeksi oli 115. Vastaava luku oli Keski-Pohjanmaalla 101, Pohjois-Pohjanmaalla 114 ja Kainuussa 121. Alueen väestön ikärakenteella, sairastavuudella sekä suurella kansansairauksien esiintymisellä on vaikutusta sosiaali- ja terveyspalvelujen käytölle, sairastavuudelle, kansantaudeille jne.

Väestökehityksen ja kuntatalouden muutokset vaikuttavat koko sivistystoimen eli opetus- ja kulttuuritoimen palvelujen tuottamiseen ja palvelurakenteen kehittymiseen. Väestön keskittymiskehityksen jatkuminen (erityisesti Oulun ympäristökunnat) heikentää palvelujen saavutettavuutta ja tarjontaa harvaan asutulla maaseudulla. Opetustoimen palveluja keskitetään yhä suurempiin yksiköihin ja kuntatalouden säästöjä haetaan henkilöstömenoja karsimalla eli ryhmäkokoja kasvattamalla sekä valinnaisuutta ja kerhotoimintaa karsimalla. Vuoteen 2013 mennessä peruskouluikäisten määrän lievä vähennys alkaa taittua Pohjois-Pohjanmaalla, mutta jatkuu edelleen Kainuussa.

Pohjois-Pohjanmaalla 16 -18-vuotiaiden määrä alkaa vähetä muuta maata myöhemmin, taitekohtana on vuosi 2012. Tämän ikäluokan määrän väheneminen tulee johtamaan lukioverkon harvenemiseen, huolimatta peruskoulun ja lukion opettajien yhteiskäytöstä ja verkko-opetuksen lisääntymisestä. Toimiva ja laadukas peruskoulu- ja toisen asteen koulutusverkko on keskeinen alueellinen vetovoimatekijä.

Alueiden tasa-arvoisten koulutuspalvelujen tarjonnan ylläpito on tulevaisuuden haaste ylläpitäjille ja haaste myös valvoville ja ohjaaville viranomaisille. Kouluverkkotarkastelua tuleekin tehdä kuntien yhteistyönä niin, että koulutuspalvelut säilyvät edelleen lähipalveluina eikä koulupalvelujen saavutettavuudessa synny kohtuutonta eriarvoisuutta. Myös ikääntyvien suhteellisen määrän kasvu tulee ottaa huomioon vapaan sivistystyön tarjontaa kehitettäessä.

Pelastustoimen näkökulmasta vallitsevat yleiset alueelliset kuin kansalliset muutokset ovat haasteellisia. Väestörakenteen muutos erityisesti harvaanasutuilla alueilla johtaa huoltosuhteen epätasapainoon. Tämä ilmenee mm. vapaaehtoiseen palokuntatoimintaan rekrytoitavan joukon

vähäisyytenä. Tämä vaikeuttaa erityisesti sopimuspalokuntien toiminnan ylläpitämistä harvaanasutuilla alueilla. Toisaalta väestön keskittyminen kuntakeskuksiin helpottaa palvelun tarjoamista toimintoja keskittämällä. Merkittävänä muutoksena Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella on venäjänkielisen turismin ja vapaa-ajan asumisen lisääntyminen.

Varautumisen näkökulmasta yllä esitetyt haasteet pätevät sillä lisäyksellä, että yhteiskunta on siirtynyt informaatioteknologian käyttöön, mikä merkitsee lähes täydellistä riippuvuutta sähköstä ja sen tuotannosta. Tähän muutoksen ei ole toistaiseksi reagoitu riittävästi.

Viranomaisia kohtaan odotukset ja vaatimukset lisääntyvät ja lisäävät hallinnollista työtä. Kansalaisaktiivisuus kasvattaa kanteluiden määrää. Kansalaisten valveutuneisuus kasvaa, mikä lisää aktiivisuutta viranomaisia kohtaan. Elinympäristön laadulla, sen viihtyisyydellä, turvallisuudella ja terveellisyydellä on yhä suurempi merkitys kansalaisille.

Kansalaisten aktiivisuus on selkeästi kasvanut. Tämä näkyy erilaisina lisääntyneinä yhteydenotoina, valvontapyyntöinä ja kanteluina sekä muistutuksina ja kansalaisadresseina.

Alueet ja turvallisuus

Maassamme vähäinen väestöpohja, pitkät etäisyydet ja väestön ikääntyminen aiheuttavat julkiselle hallinnolle haasteita turvallisuuden takaamiseksi. Väestö siirtyy kasvukeskuksiin, ja yhä laajemmat alueet jäävät harvaan asutuiksi. Viranomaiset ovat joutuneet karsimaan palveluverkkoa harvaan asutuilla alueilla. Turvallisuuspalvelujen saatavuuden varmistaminen myös näillä alueilla vaatii yhä laajempaa viranomaisten välistä ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä.

Samanaikaisesti turvallisuuspalvelujen kysyntä kasvukeskuksissa kasvaa. Kasvukeskuksissa turvallisuusongelmat usein kasaantuvat ja niihin vaikuttaminen vaatii usean viranomaisen yhteisiä toimenpiteitä.

Erityisesti harvaan asutuilla alueilla järjestöjen tuottamilla turvallisuuspalveluilla on suuri merkitys. Sopimuspalokunnilla on merkittävä rooli harvaan asuttujen alueiden pelastuspalvelujen saatavuudelle. Kun väestö ikääntyy ja väestöpohja pienenee, vähenee myös vapaaehtoiseen palokuntatyöhön saatava ja kelpaava henkilöstö.

Palvelujen saatavuuden osalta eriarvoistuminen on eri väestöryhmien osalta lisääntynyt, joten hyvinvointiturvallisuus on noussut pinnalle. Hyvinvointiturvallisuuden tarkoituksena on, että kansalaisten saama kohtelu ja palvelut toteutuvat kaikkialla maassa tasavertaisesti ja kansalaiset voivat luottaa palvelujärjestelmämme toimivuuteen. Näin taataan, että myös heikoimmassa asemassa olevien kansalaisten asiat hoituvat. Ehkä tässä on kyse jo hieman vanhentuneesta, mutta jälleen ajankohtaiseksi nousevasta käsitteestä eli yhteiskuntarauhasta. Hyvinvointiturvallisuus-käsitteen yhteydessä ennakoiva valvonta ja ohjaus saavat uudenlaisen näkökulman ja merkityksen, joten tällä on vaikutusta myös aluehallintoviraston ja erityisesti peruspalvelut, oikeusturva ja luvat - vastuualueen toimintaan

Kouluissa ja oppilaitoksissa joudutaan entistä enemmän järjestelmällisesti kiinnittämään huomiota oppimisympäristöjen fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen sekä oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointiin. Maahanmuuttajien määrä kasvaa ja monikulttuurisuus omine erityispiirteineen tulee myös kouluihin ja oppilaitoksiin ja niiden koulunpidon arkeen.

Oppilaiden ja opiskelijoiden turvallisen elämän opiskelun varmistamiseksi aluehallintovirasto osallistuu monialaiseen yhteistyöhön alueellaan.

Aluehallinnon varautumisessa turvallisuustilanteisiin ja kriisijohtamisessa on suuria alue- ja kuntakohtaisia eroja. Toiminnan ohjaaminen ja ohjeistaminen niin, että suunnitelmat ja järjestelyt olisivat kaikkialla tyydyttävät ja yhteismitalliset, eivät ole tällä hetkellä riittäviä.

Suomen lähialueella, Venäjällä taloudellinen kehitys tulee olemaan vielä vuosia vaikeasti ennustettavissa. Lähialueiden talous perustuu pitkälti raaka-aineiden, lähinnä puun ja malmien tuotantoon, joten talouden elpyminen riippuu merkittävästi maailmanmarkkinoiden kehityksestä.

Talouden ongelmat lisäävät työttömyyttä ja epävarmuutta lähialueilla. Verotulojen lasku heijastuu myös paikallishallintojen kykyyn tuottaa kansalaisilleen peruspalveluja. Tämä saattaa lisätä myös epäterveitä ilmiöitä, jotka heijastunevat myös Suomen puolelle.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella raja Venäjän kanssa on suhteellisen pitkä. Venäjän lähialueiden, erityisesti Karjalan tasavallan sekä Suomen väliseen rajaan liittyy syvä elintasokuilu. Erityisesti taloudellisten ja sosiaalisten olosuhteiden suuri ero synnyttää epävarmuustekijöitä molemmiin puolin rajaa. Huolimatta monien yhteiskunnallisten ilmiöiden myönteisestä kehityksestä viime vuosikymmenen aikana ongelmia on edelleen niin rajan takaisessa Karjalan tasavallassa että Suomessa. Ongelmat heijastuvat elinkeinoelämän toimintaympäristöön ja ihmisten sosiaaliseen turvallisuuteen. Ne synnyttävät epäterveitä ilmiöitä, joiden ratkaisemiseksi tarvitaan ajan tasalla olevaa informaatiota sekä toimivia viranomaisyhteistyösuhteita molemmiin puolin rajaa.

Lähialueyhteistyötä on tarkoituksenmukaista jatkaa monialaisena viranomaisyhteistyönä. Venäjän kielen ja kulttuurin taitojen lisäämiseksi aluehallintovirasto tukee koulutusalan yhteistyötä alueensa ja Koillis-Venäjän välillä. EU:n kotomarkkina-alueen ohella globaalitalous haastaa suomalaiset hakemaan tuotteillemme asiakaspintaa verkostoitumalla kansainvälisesti, erikoistumalla ja kehittämällä uusia tuotteita yhdessä asiakkaiden kanssa. Osaaminen, luovuus, yritteliäisyys ja monipuolinen kielitaito ovatkin niitä sanoja, joiden päälle pitää saada konkretiaa, päätöksiä ja toimenpiteitä luottamuksen ja uskottavan tulevaisuuskuvan rakentamiseksi myös laman jälkeisille vuosille. Osaamistason nosto tuo haasteita erityisesti hyvälle perusopetukselle, jossa pohja oppimiselle ja koulunkäyntimotivaatiolle luodaan.

Erityinen haaste on maahanmuuttajien kieli- ja valmistavan opetuksen järjestäminen. Myös maahanmuuttajalasten peruskoulutuksessa tarvitaan Pohjois-Suomessa kuntien välistä yhteistyötä sekä monialaista yhteistyötä. Aluehallintovirasto edistää osaltaan yhteistyön syntymistä.

Etäisyyksien merkitys pienenee lisääntyvien ja nopeutuvien tietoliikenne- ja kulkuyhteyksien kehittyessä. Kehitys tarjoaa kilpailukykyisen toimintaympäristön talouselämälle ja lisää huomattavasti kansalaisten mahdollisuuksia liikkua ympäri maailmaa. Myös Suomeen suuntautuva liikkuminen monipuolistuu. Kehitys tarkoittaa myös sitä, että maailmalla olevat ei-toivotut ilmiöt saapuvat entistä nopeammin Suomeen, eikä kehitystä voi Suomesta käsin estää.

Lähialueiden kanssa tehty yhteistyö on tähdännyt sosiaali- ja terveydenhuollon, koulutuksen, turvallisuuden sekä pelastushallinnon rakenteiden uudistamiseen ja vahvistamiseen. Tämän viranomaisten välisen lähialueyhteistyön avulla voidaan vähentää ja torjua yllä mainittua epävakautta, ennakoida mahdollisia ongelmatilanteita sekä tukea hallinnon ja palvelujen kehittämistä. Turvallisuuden lisääntyminen luo puolestaan uusia mahdollisuuksia myös taloudelliselle yhteistyölle.

Poliisin toimintaympäristöön liittyvät näkökohdat

Lasten, nuorten ja ikääntyvän väestön syrjäytyminen on vakava yhteiskunnallinen ongelma, jonka torjumiseksi sisäisen turvallisuuden eri toimijoilta edellytetään nykyistä aktiivisempaa roolia. Syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä alueellinen turvallisuussuunnittelu on ratkaisevassa asemassa ja sitä voidaan kehittää sisällöllisesti nykyistä monialaisempaan suuntaan. Koulujen omapoliisi -järjestelmän kehittäminen, kuntien kotouttamisohjelmat sekä kaikilta turvallisuusviranomaisilta edellytettävä yhdenvertaisuussuunnitelma ovat turvallisuussuunnittelun keskeisiä haasteita. Poliisilaitosten ja hätäkeskusten yhteistyömahdollisuuksia hyödyntävissä palvelutasotavoitteissa voidaan ottaa huomioon myös syrjäytymisen ehkäisyä koskevat näkökohdat.

Julkisen vallan toimesta tuotettavien turvallisuuspalvelujen tasapuolinen alueellinen saatavuus on yksi suurimmista haasteista turvallisuusviranomaisten toiminnassa. Tulevaisuudessa tehtäviä joudutaan priorisoimaan ja suuntaamaan akuutteihin turvallisuushkiin ja samalla ottamaan huomioon ennalta estävän toiminnan vaatimukset. Kehittyvällä valvontateknologialla voidaan päästä alueelliseen kattavuuteen suuntaamalla viranomaisvalvontaa kriittisimpiin alueisiin ja kohteisiin esimerkiksi liikennevalvonnassa ja järjestyshäiriöiden ennalta estämisessä.

Kehittämällä sähköistä asiointia ja julkisia palvelumuotoja voidaan vaikuttaa alueellisesti kattavan palveluverkon rakenteeseen ja pysyvyyteen. Viranomaisten välistä tietojenvaihtoa voidaan tehostaa sähköistämällä ja kehittämällä prosesseja, jolloin palveluvalikoimaan voidaan tarvittaessa lisätä uusia kansalaisten turvallisuutta ja rikosten ennalta estävyyttä lisääviä sovelluksia. Lupatoiminnan avulla viranomaisilla on mahdollisuus puuttua esimerkiksi pimeän työvoiman käyttöön sekä järjestäytyneen rikollisuuden toimintaan, jossa yrityksiä käytetään rikoksentekovälineinä. Tietotekniikkarikoksiin ja tietoverkkoihin kohdistuviin uhkiin voidaan varautua kehittämällä tietojärjestelmiä ja olemalla mukana tietoverkoissa käytävässä kansalaiskeskustelussa.

Turvapaikanhakijoiden määrä on viime vuosina noussut voimakkaasti ja turvapaikkahakemusten käsittelyajat ovat pidentyneet. Turvallisuusviranomaisten kannalta keskeinen haaste on maahanmuuttovastaisuuden vähentäminen ja rasismirikosten ennaltaehkäisy. Esimerkiksi poliisi edistää hyvän maahanmuuttopolitiikan toteutumista parantamalla maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuspalveluja sekä luo yhteyksiä maahanmuuttajayhteisöihin hyödyntämällä muun muassa koulupoliisitoimintaa, verkostotyötä sekä kohdennettua viestintää. Maahanmuuttajien valvonnallisen tilannekuvan kehittäminen on tärkeä kehittämiskohde toteutettaessa aktiivista ja vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa.

Yhteiskunnan nopea rakennemuutos ja monikulttuurisuuden lisääntyminen

Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten määrä lisääntyy koko ajan. Nuorten syrjäytymisen uhka on olemassa elleivät nuoret siirry jatko-opintoihin. Perusopetuksen oppimäärän suoritta-

minen on perusedellytys jatko-opinnoille. Siksi maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten suomi toisena vieraana kielenä -opetusta tulee lisätä.

Ilmastonmuutos ja elinkeinorakenteen muutokset

Ilmastonmuutoksen hillitseminen sekä muutokseen sopeutuminen on merkittävin globaali ympäristöhaaste. Se vaikuttaa merkittävästi maapallonlaajuisen yhteistyön kautta ihmisten ja yhdyskuntien toimintaan ja elämään. Ympäristöpolitiikassa on entistä enemmän kiinnitettävä huomiota päästöjen vähentämiseen, luonnonvarojen kestäväan käyttöön sekä tuotannon ja kulutuksen koko elinkaareen. Ilmastonmuutoksen vaikutukset ilmenevät muun muassa sään ääri-ilmiöinä esimerkiksi rankkasateista johtuvina tulvina ja toisaalta kuivuuden lisääntymisenä. Myrskyt saattavat aiheuttaa yhä laajempia tuhoja ja ne voivat vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi sähkön jakeluun ja tietoliikenneyhteyksiin.

Vesivoiman käyttöönottoon ja sen tehostamiseen sekä vesistöjen säännöstelyn muuttamiseen liittyviä sekä mittavia tuulivoimalahankkeita tulee vireille. Ilmastonmuutoksen ei muutoin arvioida vaikuttavan sanottavasti viraston toimintaan lähivuosien aikana. Myöhemmin saattaa muutoksen seurauksena vesistön säännöstelylupa-asiat jossain määrin lisääntyä.

Luontoon ja luonnonvarojen hyväksikäyttöön tukeutuvien elinkeinojen kuten metsä- ja turvetuotannon, kaivostoiminnan ja bioenergian merkitys kasvaa ja näihin perustuvien hankkeiden määrä lisääntyy.

Elinkeinorakenteen muutoksen johdosta raskas teollisuus keskittyy ja sen investoinnit vähenevät. Taantuma on näkynyt ympäristölupa-asioden laadussa siten, että esim. metsäteollisuuden hakemukset ovat koskeneet jopa toiminnan lopettamista. Muutoin suunniteltuja investointeja on siirretty tai peruttu. PK-sektorilla syntyy uusia innovaatioyrityksiä, joiden käynnistäminen edellyttää ympäristölupaa.

Elinkeinoelämän keskittyminen suurempiin tuotantoyksiköihin näkyy mm. kotieläintuotannossa, jotka ovat erityisesti keskittyneet suurempiin yksiköihin. Samalla se tuo haasteen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnalle.

Turvetuotantoon liittyvät lupa-asiat lisääntyvät 1970 – 80-luvuilla käyttöön otettujen tuotantoalueiden ehtyessä ja mahdollisen bioenergian tuotannon laajetessa. Toiminnassa olevien ja uusien kaivosten vireille tulevien lupa-asioden määrä säilyy vähintäänkin entisellään.

Paras-hanke uudistus on muuttanut sosiaali- ja terveystalvelujen tuottamistapoja sekä on lisännyt tilaaja- tuottajamallin käyttöönottoa. Yksityisten sosiaali- ja terveystalvelujen määrä on ollut selkeässä kasvussa. Yksityisten vanhustenhuollon asumistalvelujen toimintayksikköjen määrä on selkeässä kasvussa.

Ympäristötietoisuuden jatkuva kasvu edellyttää ympäristökasvatuksen kehittämistä monialaisena yhteistyönä.

Siirtyminen sähköiseen maailmaan

Kaupalliset laajakaistapalvelut eivät kata haja-asutusalueitten tarpeita. Julkisia resursseja tarvitaan verkkopalvelujen ja opiskelumahdollisuuksien takaamiseksi.

Yhteispalvelu kehittyy ja uusia pisteitä syntyy sinne, missä palveluverkko harvenee. Yhteispalvelupisteet ovat yksi kanava, jossa kansalaisilla on mahdollisuus sähköiseen asiointiin joko omatoimisesti tai opastetusti. Toimialueella asiakaspääte on vain noin neljäsosassa yhteispalvelupisteitä, mistä syystä asiakaspäätteiden määrää yhteispalvelupisteissä tulee lisätä. Ympäristö-lupavastuualueella tullaan siirtymään sähköiseen asiointiympäristöön ja lupien käsittelyyn.

2. Strateginen tuloksellisuus

2.1 Vaikuttavuus

Vuoden 2010 talousarviossa valtiovarainministeriön aluehallintovirastoille asettamat yhteis-kunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat seuraavat:

Perusoikeudet ja oikeusturva toteutuvat

- Mittari: Määritellään jatkotyössä

Peruspalvelujen saatavuus turvataan ja alueen asukkaiden hyvinvointi lisääntyy

- Mittari: Määritellään jatkotyössä

Asuin-, työ- ja elinympäristön terveellisyys ja turvallisuus paranee

- Mittari: Määritellään jatkotyössä

2.2 Keskeiset toimintalinjat ja tulostavoitteet

Aluehallintovirasto seuraa, valvoo ja arvioi peruspalvelujen saatavuuden lain mukaista ja yhdenvertaista toteutumista.

Aluehallintovirasto arvioi vuotta 2009 koskevassa peruspalvelujen arvioinnissa erityisesti niiden peruspalvelujen saatavuutta, joilla on vaikutusta syrjäytymiskehitykseen ja näissä palveluissa olevia alueellisia eroja. Vuotta 2009 koskien virasto arvioi hallinnon toimivuuden kokonaisuudessa valtion alue- ja paikallishallinnolle asetettujen palvelutavoitteiden toteutumista ja yhteispalvelua, turvallisuuden kokonaisuudessa ennalta ehkäisevää toimintaa ja nopean avun saantia, tutkintapalvelujen laatua, osaamisen kokonaisuudessa perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen alueellista saavutettavuutta ja perusopetuksen jälkeistä välitöntä koulutukseen si-joittumista sekä kirjasto- ja nuorisotoimen palveluja sekä hyvinvoinnin kokonaisuudessa lastensuojeluun liittyvien palvelujen saatavuutta. Arvioinnissa käytetään hyväksi myös aiempien

arviointien tuloksia ja päivitettyjä tietoja muun muassa talous- ja velkaneuvonnan saatavuudesta. Aluehallintovirasto huolehtii siitä, että asianomaiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset valmistelevat kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen palveluja koskevan osuuden.

Vuotta 2010 koskevassa peruspalvelujen arvioinnissa aluehallintovirasto arvioi erityisesti hallinto- ja palvelurakenteiden muutosten vaikutusta peruspalvelujen saatavuuteen. Arviointikohteenä on muun muassa perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen alueellinen saavutettavuus. Vuotta 2010 koskevassa arvioinnissa aluehallintovirasto huolehtii siitä, että asianomaiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset arvioivat myös liikennepalvelujen sekä kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen palvelujen kokonaisuutta.

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet tuottavat tarvittaessa toimialansa aineistoa peruspalvelujen arviointiin.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Aluehallintovirasto varmistaa väestön perusoikeuksien sekä potilas- ja asiakasturvallisuuden toteutumisen valvomalla ja ohjaamalla kunta- ja palvelurakennemuutosten toimeenpanoa. Palvelurakenteiden tulee muodostua väestön kannalta toimiviksi sekä johto- ja vastuusuhteiltaan selkeiksi siten, että niissä otetaan huomioon hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Näin turvataan väestön yhdenvertaisuus ja laadukkaiden sosiaali- ja terveysten palveluiden saatavuus asuinpaikasta riippumatta. Palvelujen ja toimintojen järjestämistä koskevassa ohjeistuksessa korostetaan erityisesti ehkäisevän toiminnan merkitystä ja toteuttamista.

Aluehallintovirasto

- edistää kansalaisten yhdenvertaisuutta parantamalla lupa- ja valvontatoiminnan yhdenmukaisuutta
- turvaa heikoimmassa asemassa olevien asiakasryhmien oikeuksien toteutumista
- varmistaa, että palvelutarpeen arviointi toteutuu alueella lakien mukaisissa määräaajoissa
- seuraa julkisten ja yksityisten sosiaali- ja terveysten palveluiden kokonaistilannetta ja palvelujen saatavuutta alueellaan ja puuttuu ilmeneviin epäkohtiin
- osallistuu hyvien käytäntöjen levittämiseen
- ohjaa ja tukee kunta- ja palvelurakennemuutosten mukaisten palvelurakenteiden muo-
dostamista ja uudistustyötä.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto tekee sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissään yhteistyötä alueen kuntien ja kuntayhtymien kanssa.

Aluehallintovirasto varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan toimivuuden.

Sosiaali- ja terveysministeriö korostaa, että aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen työpanosta tulisi entistä määrätietoisemmin suunnata etukäteisvalvonnan kehittämiseen.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen valvonta painottuu 2010 – 2011 seuraaviin asioihin:

- uusien palvelurakenteiden selkeys, eheät palvelukokonaisuudet ja selkeät vastuusuhteet
- hoitotakuun toteutumisen seuraaminen
- ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan valvonta.

Aluehallintovirasto seuraa hoidon saatavuuden toteutumista Valviran kanssa laaditun toimintasuunnitelman mukaisesti. Valvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota perusterveydenhuollon ja mielenterveyspalveluiden saatavuuteen ja siihen, miten hoidon saatavuudesta tiedotetaan väestölle.

Aluehallintovirasto valvoo

- pitkäaikaista laitoshoidoa ja tehostettua palveluasumista
- kotiin annettavia palveluja ja kotihoitoa valtakunnallisen valvontasuunnitelman mukaisesti
- että lastensuojelun valvontasuunnitelmat on tehty ja lastensuojelun kuntaohjausta on vahvistettu
- että lääkehoidon potilasturvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Aluehallintovirasto osallistuu alkoholista aiheutuvien haittojen ehkäisyyn viranomaisyhteistyössä.

Aluehallintovirasto parantaa valvonnan vaikuttavuutta

- edistämällä sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnanharjoittajien omaa valvontaa ja
- tiivistämällä viranomaisyhteistyötä.

Aluehallintovirasto osallistuu sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten linjausten toimeenpanoon.

- Aluehallintovirasto osallistuu KASTE-ohjelman toimeenpanoon Kaste-ohjelman toimeenpanosuunnitelmassa määritellyllä tavalla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma (KASTE) vuosille 2009—2011 muodostaa palvelujärjestelmän uudistamisen puitteet. Kansalaisten toimivista peruspalveluista huolehditaan asuinpaikasta ja varallisuudesta riippumatta. Kaste-ohjelman tavoitteena on, että parannetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuutta ja laatua, turvataan henkilöstön riittä-

vyys, vahvistetaan lasten turvallisia kasvu- ja kehitysympäristöjä. Sosiaalipalvelujen saatavuuden ja laadun kehittämisessä otetaan huomioon sukupuolten välinen tasa-arvo.

- Aluehallintovirasto osallistuu politiikkaohjelmien toimeenpanoon toiminnallisessa tulossopimuksessa määritellyllä tavalla.

Sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla olevan Terveiden edistämisen politiikkaohjelman tavoitteina ovat väestön terveydentilan parantuminen ja terveyserojen kaventuminen. Tämä on mahdollista vähentämällä alkoholin ja tupakan kulutusta, alentamalla nuorten aikuisten miesten tapaturmaista ja väkivaltaista kuolleisuutta, kohentamalla työikäisten työkykyä ja ikääntyneiden toimintakykyä. Väestön, erityisesti nuorten, lihomiseen voidaan vaikuttaa terveellisillä ruokatottumuksilla sekä riittävällä liikunnalla.

Lapsiperheiden köyhyyttä vähennetään ja eriarvoistumiskehitykseen puututaan parantamalla lapsiperheiden taloudellista asemaa. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelman tavoitteena on ehkäistä ja vähentää pahoinvointia sekä syrjäytymistä, vähentää toimeentulotuen pitkäaikaista tarvetta ja tukea perheiden hyvinvointia ja vanhemmuutta.

Aluehallintovirasto osallistuu ministeriön ohella myös muihin laajoihin sosiaaliturvajärjestelmän toimivuutta vahvistaviin kokonaisuuksiin toiminnallisessa tulossopimuksessa mainituilla tavoilla (esimerkiksi mielenterveys 2009-, PARAS- sekä MASTO-hanke).

Sosiaali- ja terveysministeriö linjaa aluehallintovirastojen toiminnallisen tulossopimuksen sekä Valviran ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tulossopimukset siten, että koko maassa valvontaa ja peruspalveluiden arviointia suoritetaan yhdenmukaisin kriteerein ja riittävin resurssein.

Yhteistyö ja työnjako Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston, Valviran, kanssa

Valvira ohjaa aluehallintovirastoja yhdenmukaiseen lupa- ja valvontakäytäntöön valvontasuunnitelmien mukaisesti.

- Valvontaa kohdennetaan eri asukas- ja potilasryhmille annettavaan pitkäaikaiseen laitoshoidon ja tehostettuun palveluasumiseen, kotiin annettaviin palveluihin ja väkivallan ehkäisytöiden toteutumisen valvontaan.

Yhteistyö ja työnjako Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, THL:n, kanssa

Aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueet ovat apuna jo toimeenpantujen ohjelmien arvioinneissa. Hyvinvointiosiot aluehallintovirastojen peruspalvelujen arviointiraportteihin ja niiden perusteella laadittavaan valtakunnalliseen raporttiin laatii Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), jota aluehallintovirastot tukevat. Aluehallintovirastot hyödyntävät arvioinnin tuloksia omassa valvontatoiminnassaan ja sen suuntaamisessa.

Aluehallintovirastojen ja THL:n yhteistyön erityisenä painopistealueena on pandemian torjunta.

Vaikuttavuus

- Hoidon saatavuus toteutuu lain mukaisena (hoitotakuun toteutuminen)
- Kotona asuminen ja selviytyminen parantuu (täsmentyy jatkovalmistelussa)

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollolla tarkoitetaan yksilön ja sen elinympäristön sekä väestön terveydensuojelua. Käytännössä ympäristöterveydenhuollolla tarkoitetaan elintarvike-, terveydensuojelu-, kemikaali-, tupakka-, eläinlääkintähuolto- ja kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain toimeenpanoa kunnissa, aluehallinnossa ja keskushallinnossa.

Aluehallintovirasto edistää kuntien ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden muodostumista mahdollistaen erikoistumisen ympäristöterveydenhuollon valvontatehtävissä. Lisäksi aluehallintovirasto tukee ja valvoo kuntien vastuulla olevan ympäristöterveydenhuoltoon liittyvän valvonnan toimeenpanoa.

Aluehallintovirasto varmistaa ympäristöterveydenhuollon viranomaisvalvonnan suunnitelmallisuuden, riskiperusteisuuden, yhdenmukaisuuden, kattavuuden ja kustannustehokkuuden toteutumisen ja yhtäläisen toimivuuden koko maassa.

Aluehallintovirasto varmistaa eläinlääkintäpalveluiden saatavuuden sekä edistää eläinten terveydenhuoltoa.

- aluehallintovirasto ohjaa, valvoo ja arvioi alueensa paikallisia valvontaviranomaisia sekä suorittaa valvontaa itse
- aluehallintovirasto osallistuu keskusvirastojen rinnalla ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisten valvontaohjelmien toteuttamiseen
- aluehallintovirasto vastaa alueensa kuntien ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmien ohjauksesta, toteutumisesta ja toteutumisen arvioinnista
- aluehallintovirasto edistää valvonnan asiakkaiden ja viranomaisten vuorovaikutusta

Vaikuttavuus

Ympäristöstä aiheutuvat terveyshaitat vähenevät.

- taataan hyvälaatuinen talousvesi ja elintarvikkeet (ilmoitettujen vesi- ja elintarvikevälikkeiden epidemioiden ja niissä sairastuneiden määrä vähenee, %)
- vaarallisia tai helposti leviäviä eläintauteja, kpl
- salmonellan esiintyvyys a) elintarviketuotantoeläimissä ja elintarvikkeissa, % b) elintarviketuotantoeläinten rehuissa, %
- tuotantoeläinten EU-tarkastuksissa todetut laiminlyönnit: a) eläinten merkintään liittyen, % ja b) eläinten hyvinvointiin liittyen, %

Yhteistyö ja työnjako Valviran, Eviran ja Kuluttajaviraston kanssa

Aluehallintovirastot osallistuvat ympäristöterveydenhuollon yhteisen ja toimialakohtaisten valvontaohjelmien laatimiseen, kehittämiseen ja toimeenpanoon.

Ympäristönsuojelu ja ympäristön kestävä käyttö

Aluehallintovirasto turvaa hyvän ympäristönsuojelun tason ja ympäristön kestävä käytön sekä kansalaisten ja yritysten mahdollisuuden vaikuttaa elin- ja toimintaympäristöään koskevaan päätöksentekoon ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupien ja muiden hakemusten käsittelyssä.

Ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisten lupien ja muiden hakemusasioden käsittelyssä tavoitteena on, että:

- Asiat käsitellään laadukkaasti ja joutuisasti.
- Lupien uusiminen ja tarkistaminen hoidetaan tehokkaasti.
- Asioiden käsittelyajasta ei aiheudu kohtuutonta haittaa asianosaisille.
- Luvat myönnetään yhtenäisin perustein koko maassa.
- Lupien käsittelyä tehostetaan keventämällä ja yksinkertaistamalla työmenetelmiä sekä hyödyntämällä sähköistä hakemus- ja käsittelyjärjestelmää. Käsittelyn tehostamisessa turvataan hyvä asiakaspalvelu, oikeusturva ja ympäristönsuojelun taso.

Vaikuttavuus

Luvitettavien toimintojen aiheuttamat haitalliset ympäristöpäästöt vähenevät

- teollisuuden ja yhdyskuntien fosfori- ja typpikuormitus sekä raskasmetallikuormitus vesistöihin
- rikki- ja typpipäästöt sekä hiukkaspäästöt ilmaan

Ratkaisukäytännön yhtenäisyys

Sivistystoimi

Aluehallintovirasto edistää kansalaisten oikeusturvan toteutumista opetustoimen alueella lainsäädännön mukaisena muutoksenhaku-, oikaisu- ja osin laillisuusvalvontaviranomaisena ja tehtävään liittyvällä informaatio-ohjauksella.

- Aluehallintovirasto käsittelee sille lähetetyt valitukset, oppilasarvioinnin oikaisupyynnöt, kantelut ja lausuntopyynnöt sekä arvioi niiden pohjalta oikeusturvan tilaa ja toteutumista kansalaisten yhdenvertaisuuden sekä oppilaiden ja opiskelijoiden oikeusturvan näkökulmasta.

- Aluehallintovirasto arvioi mahdollisten opetushenkilöstön lomautusten aikana toteutettujen opetusjärjestelyjen lainmukaisuutta ja seuraa lomautusten vaikutuksia.
- Aluehallintovirasto antaa koulutusta, ohjausta ja neuvontaa oikeusturvaan liittyvissä asioissa.

Aluehallintovirasto edistää osaltaan valtakunnallisten koulutuspoliittisten tavoitteiden toteutumista tehtäväalueeseen kuuluvalla lyhytkestoisella opetushenkilöstön täydennyskoulutuksella ja informaatiotilaisuuksilla.

- Aluehallintovirasto edistää valtakunnallisten koulutuspoliittisten tavoitteiden toteutumista alueen tarpeet huomioon ottaen lyhytkestoisilla koulutus- ja informaatiotilaisuuksilla.
- Aluehallintovirastot tekevät keskinäistä yhteistyötä valtakunnallisesti järjestettävien koulutusteemojen toteuttamisessa.

Aluehallintovirasto osallistuu vuonna 2010 käynnistettävän Osaava-täydennyskoulutusohjelman toimeenpanoon.

Toimenpiteet selviävät jatkovalmistelussa.

Vaikuttavuus

- Koulutoimen ja koulujen johdon säädösten tuntemus paranee oikeusturva-asioihin liittyvän informaatio-ohjauksen ja koulutustilaisuuksien myötä
- Opetushenkilöstön ammattitaito ja osaaminen kehittyvät täydennyskoulutuksen myötä
- Koulutus- ja informaatiotilaisuudet edistävät koulutuspoliittisten tavoitteiden toteutumista

Kuluttaja- ja kilpailuasiat

Aluehallintovirasto edistää tervettä ja toimivaa taloudellista kilpailua sekä kuluttajien luottamusta markkinoiden toimintaan.

Kuluttajapoliittisen ohjelman 2008-2011 mukaan kuluttajapoliittisilla toimenpiteillä varmistetaan toimivat ja turvalliset markkinat sekä julkiset palvelut sekä korkea kuluttajansuojan taso. Kilpailu- ja kuluttajapolitiikan tavoitteena on markkinoiden tehokas toiminta ja tehokkuushyötyjen tasapuolinen jakautuminen markkinaosapuolten kesken. Kuluttaja- ja kilpailunäkökulma otetaan huomioon kaikilla asian kannalta merkityksellisillä politiikan lohkoilla. Kuluttajan oikeussuojaa määrävän lainsäädännön ohella tehokas valvonta on merkittävässä asemassa.

Tavoitteena on, että

- aluehallintovirasto palvelee toimialueensa kansalaisia ja elinkeinonharjoittajia taloudellista kilpailua ja kilpailunrajoituksia koskevissa asioissa.
- sekä yksityiset että julkiset toimijat tuntevat aluehallintoviraston toimialueella kilpailusääntöjen keskeisen sisällön ja osaavat ottaa kilpailusäännöt huomioon toiminnassaan (ennalta ehkäisevä toiminta).
- aluehallintovirasto vaikuttaa yhdessä Kilpailuviraston kanssa julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan järjestämiseen kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi.
- aluehallintovirasto parantaa markkinoiden toimivuutta tehokkaalla puuttumisella kartelli- vihjeisiin sekä kilpailijoiden poissuljentaan markkinoilta.
- aluehallintovirasto keskittyy toiminnassa olennaisiin kilpailunrajoituksiin sekä institutio- naalisiin kilpailunesteisiin ja -rajoituksiin.
- aluehallintovirasto vaikuttaa kuluttajien hintatietoisuuteen ja vahvistaa kuluttajien omia toimintamahdollisuuksia osallistumalla hintaa koskevien selvitysten ja vertailujen tekemi- seen yhteisesti Kuluttajaviraston kanssa valmistellun suunnitelman mukaan.
- aluehallintovirasto voi lisäksi tehdä Kuluttajaviraston toimeksiannolla aiheiltaan kuluttaja- poliittisen ohjelman painopisteisiin kohdennettuja alueellisia vertailuja.
- aluehallintovirasto varmistaa ylivelkaantumisesta aiheutuvien ongelmien vähentämiseksi ta- lous- ja velkaneuvonnan riittävän saatavuuden ja laadun.
- aluehallintovirasto avustaa valmismatkanostajien taloudellisen turvallisuuden varmistami- seksi Kuluttajavirastoa valmismatkaliikelaisissa mainitun rekisteröitymis- ja vakuudenaset- tamisvelvollisuuden valvonnassa, valvoo valmismatkaliikerekisteriin rekisteröitymättömiä yrityksiä ja osallistuu vuosittain tehtävään valmismatkaliikkeiden valvontakampanjaan Ku- luttajaviraston kanssa valmistellun suunnitelman mukaisesti.
- aluehallintovirasto avustaa kuluttajien oikeudellisen aseman parantamiseksi Kuluttajaviras- toa/kuluttaja-asiamiestä hinnan ilmoittamista koskevissa asioissa ja kulutusluottojen val- vonnassa, valvoo yritysten hinnan ilmoittamista ja kulutusluottosäännöksiä ja osallistuu vuosittain tehtävään kulutusluottojen ja/tai hintamerkintöjen valvontakampanjaan viraston kanssa valmistellun suunnitelman mukaisesti.
- aluehallintovirasto valvoo teknisen vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi mittaamisvä- lineiden vakaamisesta annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.
- aluehallintovirasto kohdentaa kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välitysvilvontaa tehok- kaasti toimialalle varmistaen kuluttajien taloudellista ja oikeudellista turvallisuutta sekä markkinoiden toimivuutta. Valvonta on aktiivista ja oma-aloitteista. Valvonnassa kehitetään ennaltaehkäiseviä toimintamuotoja.

Vaikuttavuus

Aluehallintovirasto vaikuttaa osaltaan kuluttaja- ja kilpailuasioille asetettuihin tavoitteisiin, jotka ovat

- Kuluttajien asema on turvattu ja se vahvistuu yhteiskunnassa.
 - Talous- ja velkaneuvonta helpottaa velallisten asemaa luottojen järjestelyissä sekä tukee velallisten elämänhallinnan paranemista ja ehkäisee syrjäytymistä.
 - Vahvistetaan uskottavaa "hard core" kartellien vastaista politiikkaa.
 - Tehokas puuttuminen poissuljentaan ja kolluusioon keskittyneillä markkinoilla.
 - Vaikutetaan kilpailun institutionaalisten esteiden poistamiseen.
-
- Mittari: Asiakkaiden keskimääräinen jonotusaika talous- ja velkaneuvontaan on korkeintaan 60 päivää.

Sisäinen turvallisuus

Aluehallintovirasto osallistuu sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen.

Poliisin toiminnalliset tavoitteet asetetaan poliisihallituksen vahvistamassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

Aluehallintovirasto edistää erityisesti seuraavien sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettujen poikkihallinnollisten toimenpiteiden toteuttamista alueellaan:

- edistetään turvallisuusalan toimijoiden osallistumista monialaiseen varhaisen puuttumisen toimintaan
- edistetään paikallista turvallisuussuunnittelua alueella ja pelastustoimen, järjestöjen ja elinkeinoelämän osallistumista turvallisuusyhteistyöhön
- lisätään erityisesti harvaan asutuilla alueilla viranomaisten välistä ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä
- parannetaan asumisen turvallisuutta, mm. asumisen paloturvallisuuden toimenpideohjelman toimeenpano
- vähennetään lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa sekä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa
- varmistetaan oppilaitosten ja muiden julkisten tilojen turvallisuus alueella
- tehostetaan suuronnettomuuksiin ja ympäristötuhoihin varautumista ja niiden hallintaa

Toimenpiteiden edistämiseksi aluehallintovirasto tukee poikkihallinnollisia ja sektorirajat ylittävien kumppanuuksien ja yhteistoimintaverkostojen syntymistä ja toimintaa alueella sekä varmistaa yhteistyön turvallisuusasioissa työvoima-, elinkeino- ja ympäristökeskusten kanssa. Aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen vastuualue edistää kumppanuuteen perustuvia järjestelyjä pelastuslaitosten kanssa sisäisen turvallisuuden ohjelman toteuttamisessa.

Aluehallintovirasto osallistuu väkivallasta aiheutuvien ongelmien vähentämiseen viranomaisyhteistyön keinoin valtakunnallisen valvontasuunnitelman mukaisesti.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue tukee sisäisen turvallisuuden ohjelman laatimista ja toimeenpanoa silloin kun asia liittyy sen toimialueeseen.

Aluehallintovirasto tehostaa osaltaan ennalta ehkäisevää toimintaa.

Aluehallintovirasto edistää toimintaa, jolla turvallisuuden kannalta keskeisten palvelujen painopistettä siirretään ennalta ehkäisevään toimintaan korjaavan toiminnan sijasta.

Aluehallintovirasto tehostaa ennalta ehkäisevää toimintaa alueella

- edistämällä ja vakiinnuttamalla moniammatillisia työmuotoja ja varhaista puuttumista

- edistämällä toimintaa, jossa turvallisuusseikat otetaan huomioon rakennetun ympäristön suunnittelussa

Aluehallintovirasto huolehtii toimivaltansa puitteissa ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta muuttuvissa oloissa.

Ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta huolehtiminen muuttuvissa oloissa edellyttää, että sisäisen turvallisuuden palvelut ovat kaikkien saatavilla. Sähköisten palvelujen määrän lisääntyminen edellyttää toimivia ja kattavia tietoverkkoyhteyksiä.

Aluehallintovirasto varmistaa, että

- viranomaisten toiminta onnettomuus- ja muissa häiriötilanteissa on tehokasta
- viranomaisten toiminta perustuu yhteistyöhön ja kumppanuuteen silloin, kun turvallisuuden ylläpitäminen sitä edellyttää
- viranomaiset yhteistyössä järjestöjen kanssa parantavat ihmisten ja yhteisöjen valmiuksia ylläpitää omaa ja läheistensä turvallisuutta
- alueella vakinaisesti asuvilla ja osavuotisesti oleskelevilla ihmisillä on riittävästi tietoa siitä, miten heidän tulee toimia häiriö- ja kriisitilanteissa.

Varautuminen

Aluehallintoviraston tehtävänä on

- varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen
- valmiussuunnittelun yhteensovittaminen
- alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen
- kuntien valmiussuunnittelun tukeminen, valmiusharjoitusten järjestäminen sekä alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen.

- Aluehallintovirasto huolehtii siitä, että varautumisen viranomaisyhteistoiminta on organisoitu
- Aluehallintovirasto järjestää eri toimijoiden yhteistoiminta- ja valmiusharjoituksia ottaen huomioon pelastustoimen harjoitusstrategian linjaukset.
- Aluehallintovirasto järjestää toimialueellaan alueellisia maanpuolustuskursseja.
- Aluehallintovirasto selvittää kuntien valmiussuunnittelun ajantasaisuuden.
- Aluehallintovirasto huolehtii siitä, että sillä on riittävä valmius kriisi- ja erityistilanteita varten.
- Aluehallintovirasto vastaa toimialojensa valmiussuunnittelusta.
- Aluehallintovirasto arvioi päivittäistavarahuollon toimintaa sekä tarkistaa kuntien päivittäistavarahuollon varautumissuunnittelun ajantasaisuuden.

- Aluehallintovirastolla on ajantasainen tilannekuva toimialueensa varautumisen tilanteesta. Aluehallintovirasto välittää varautumisen tilannekuvan muille viranomaisille.
- Aluehallintovirasto laatii tarvittaessa aluettaan koskevan pelastustoimen ja varautumisen strategian.

Vaikuttavuus

- Alueellisten maanpuolustuskurssien onnistuminen (kurseille osallistuneiden tyytyväisyys kyselyn perusteella)
- Valmiussuunnitelmien kattavuus ja ajantasaisuus
- Valmius- ja yhteistoimintaharjoitusten kattavuus ja harjoituksista saatu palaute

Aluehallintovirasto varautuu omalla toimialallaan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian mukaisiin uhkakuviin.

- Aluehallintovirasto on asianmukaisesti varautunut YETTS:n mukaisiin normaaliolojen häiriö- ja erityistilanteisiin.
- Aluehallintovirasto varautuu häiriötilanteisiin kuten pandemiaan tai muuhun laaja-alaiseen vakavaan tartuntatautilanteeseen.
- Aluehallintovirasto tukee ja edistää osaltaan viranomaisradioverkon (VIRVE) käyttöönottoa alueellaan.

Kriisijohtaminen

Aluehallinnossa on käytössä kaikkien toimijoiden tuntema ja harjoittelema kriisijohtamisen toimintamalli. Se perustuu toimivaltaisen viranomaisen johtamaan toimintaan sekä siihen osallistuvien muiden viranomaisten ja tahojen yhteistoimintaan. Sen yhteys valtioneuvostotason kriisijohtamiseen on varmistettu.

Aluehallintoviraston tehtävänä alueella on viranomaisten johtaessa turvallisuuteen liittyviä tilanteita tukea toimivaltaisia viranomaisia ja tarvittaessa sovittaa yhteen toimintaa niiden kesken.

Tämän ohella aluehallintovirasto toimivaltansa puitteissa yhteensovittaa aluehallintoviraston sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten keskinäistä yhteistoimintaa kaikissa turvallisuustilanteissa.

Pelastustoimi

Aluehallintoviraston tehtävänä on ohjata ja johtaa pelastustoimen suunnittelua aluehallintoviraston toimialueella sekä huolehtia osaltaan suunnitelmien yhteensovittamisesta. Tätä varten aluehallintovirasto edistää pelastuslaitoksen ja muiden alueellisten toimijoiden välistä yhteistyötä.

Aluehallintoviraston pelastustoimi ja varautuminen vastuualue osallistuu pelastustoimen alueiden sekä pelastustoimintaan osallistuvien muiden viranomaisten ja yhteisöjen yhteistoimintaa edistäviä suuronnettomuus- ja valmiusharjoituksien sekä harjoituksia edeltävän koulutuksen järjestämiseen ja suunnitteluun perustuen pelastustoimen harjoitusstrategiaan.

Aluehallintoviraston pelastustoimi ja varautuminen vastuualueen tehtävänä on huolehtia aluehallintoviraston alueen pelastustoimen valvonnasta, palvelujen arvioinnista sekä raportoinnista sisäasiainministeriölle.

- Aluehallintovirasto valvoo, että pelastustoimen palvelutasopäätökset on tehty asianmukaisesti ja että palvelutaso toteutuu.
- Aluehallintovirasto varmistaa kykynsä huolehtia pelastuslain mukaisista tehtävistään onnettomuustilanteissa.
- Aluehallintovirasto lisää osaltaan viranomaisten ja järjestöjen yhteistoimintaa erityisesti harvaan asutuilla alueilla.
- Aluehallintovirasto edistää omalla toiminnallaan pelastushenkilöstön toimintakykyä tukevia hankkeita.

Pelastuslain kokonaisuudistus on käynnissä sisäasiainministeriössä. Lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2011 alussa. Aluehallintoviraston tehtäviin on tulossa muutoksia nykyisten lääninhallitusten tehtäviin nähden. Tavoitteet tarkistetaan uuden lainsäädännön mukaisiksi.

Kansainvälinen toiminta

Aluehallintovirasto osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön ja lähialueyhteistyöhön toimialaansa kuuluvissa asioissa.

- Aluehallintovirasto huolehtii valtion aluehallinnon kansainvälisen yhteistyön jatkuvuudesta ja koordinoinnista uudistuksen yhteydessä yhteistyössä muiden aluehallinnon toimijoiden kanssa.
- Aluehallintovirasto ottaa huomioon toiminnassaan EU:n sosiaali- ja terveydenhuollon ammatinharjoittamiseen ja väestön liikkuvuuteen liittyvät direktiivit.

- Aluehallintovirasto toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon lähialueyhteistyötä lähialuestrategian (UM) painopisteiden mukaisesti (perusterveydenhuolto, terveyden edistäminen, lasten ja nuorten palvelut, vammaishuolto ja päihteiden käytön vähentäminen).
- Aluehallintovirasto edistää opetusalan toimijoiden kansainvälisen yhteistyön syntymistä sekä luo mahdollisuuksia yhteisten kehittämistarpeiden tunnistamiseen ja uusien kehittämishankkeiden identifiointiin.
- Aluehallintovirasto tiedottaa alueellaan Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn tarjoamista kansainvälistämispalveluista vuosittain tehtävien sopimusten (Elinikäisen oppimisen ohjelma/Comenius ja Nordplus) mukaisesti.
- Aluehallintovirasto toimii aktiivisesti pelastustoiminnan kansainvälisessä yhteistyössä lähialueiden kanssa kansainvälisten sopimusten edellyttämällä tavalla.
- Aluehallintovirasto ylläpitää kontakteja Venäjän eläinlääkintäviranomaisiin tiedonkulun varmistamiseksi lähialueen eläintautitilanteissa.
- Aluehallintovirasto huolehtii ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon kansainvälisestä yhteistyöstä ja EU-lainsäädännön mukaisten velvoitteiden toimeenpanosta.
- Aluehallintoviraston ympäristölupavastuualue toimii aktiivisesti ympäristösuojelua edistävissä kansainvälisessä yhteistyössä toimialakohtaisissa BAT-ryhmissä.

Asiakaslähtöisyys

Aluehallintovirasto parantaa toimintansa asiakaslähtöisyyttä asiakaspalautejärjestelmän, asiakassegmentoinnin ja toiminnan vuorovaikutteisuuden lisäämisen avulla.

- Aluehallintovirasto kiinnittää erityistä huomiota vuorovaikutteisuuden lisäämiseen asiakkaiden ja sidosryhmien kesken sekä poikkihallinnollisesti mm. perustamalla asiakasryhmitäin yhteistyöryhmiä/neuvottelukuntia ja luomalla yhteistyöfoorumeita.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ohjaa ja koordinoi tavoitteiden toteuttamista verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen kanssa.

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto tekee aluehallintovirastoille yksityiskohtaisen asiakassegmentoinnin, jossa on mm. ryhmitelty myös annettavat palvelut ja palvelukanavat hyödyntäen erityisesti sähköisen asioinnin mahdollisuuksia.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto kehittää aluehallintovirastoille yhteisiä menetelmiä asiakaspalautteen kokoamiseksi ja analysoimiseksi. Etelä-Suomen aluehallintovirasto laatii aluehallintovirastoille yhteisen asiakaskyselymallin, jonka aluehallintovirastot ottavat käyttöön ja toteuttavat vuoden 2011 lopulla.

Palvelukanavat

Aluehallintovirasto tarjoaa palvelujaan asiointipalvelun, asiantuntijapalvelun ja sähköinen palvelu -kanavien kautta siten, että panostetaan sähköisten palvelujen rakentamiseen ja lisätään palvelujen tarjontaa myös yhteispalvelupisteissä.

- Aluehallintovirasto edistää valtion palveluntuottajien yhteistyötä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto koordinoi ja ohjaa tätä toimintaa.
- Aluehallintovirasto arvioi yhteispalvelun kehitystä osana peruspalvelujen arviointia.
- Aluehallintovirasto toteuttaa palvelujensa tarjoamisen laaditun palvelukartan ja palvelukanavien käyttöä koskevan suunnitelman mukaisesti.
- Aluehallintovirastolla on käytössä menettely, jolla asiakas ohjataan tarvittaessa syvällisempään asiantuntijapalveluun.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ohjaa ja koordinoi tavoitteen toteuttamista verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen kanssa.

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto laatii asiakassegmentointiin, prosessien kehittämiseen ja sähköisten palvelujen tehokkaaseen hyödyntämiseen perustuvan suunnitelman palvelukanavien käytöstä palveluittain.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto kehittää yhteispalvelua valtakunnallisesti edistämällä palvelujen tarjontaa yhteispalvelupisteissä aluehallintovirastojen palvelukanavia koskevien suunnitelmien mukaisesti.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto vastaa yhteispalvelun verkkosivuston ja valtakunnallisen tietokannan kehittämisestä ja ylläpidosta.

Sähköinen asiointi

Aluehallintovirastot laativat yhteisen verkkopalvelujen toteuttamissuunnitelman, jossa täsmennetään ne palvelut, jotka tullaan sähköistämään vuoden 2013 loppuun mennessä. Erityistä huomiota kiinnitetään suurivolyymisten palveluiden sähköistämiseen.

- Aluehallintovirasto osallistuu sähköisen asioinnin toteuttamiseen verkkopalvelujen toteuttamissuunnitelman mukaisesti.
- Sähköisen asioinnin toteuttamista varten luodaan yhteistyöverkosto (ministeriö, tietohallinto, Valtiokonttori, ValtIT, Etelä-Suomen aluehallintovirasto). Sähköisen asioinnin toteuttamisessa otetaan huomioon yleiset valtionhallinnon linjaukset sekä yleiset verkkopalvelujen saavutettavuuteen, käytettävyyteen, luotettavuuteen ja avoimuuteen luodut periaatteet. Sähköisen asioinnin suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään valtakunnallisia ratkaisuja mm. asiointitilin, tunnistautumisen ja perusrekistereiden suorakäytön suhteen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ohjaa ja koordinoi tavoitteen toteuttamista verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen kanssa.

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto laatii yhteisen verkkopalvelujen toteuttamissuunnitelman yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto ohjaa ja koordinoi aluehallintovirastojen sähköisen asioinnin toteuttamista.

Prosessit

Aluehallintovirasto toimii vastuualuerajat ylittävässä poikkihallinnollisessa yhteistyössä ja hyödyntää tästä saatavia synergiaetuja.

Aluehallintovirasto ottaa käyttöön prosessijohtamisen toimintamalleja sekä tunnistaa, kuvaavaa ja kehittää ydin- ja tukiprosesseja.

- Aluehallintovirasto nimeää määritellyille ydinprosesseille omistajat (koordinaattorit).
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto valmistelee yhdessä muiden aluehallintovirastojen kanssa suunnitelman tukiprosessien ja asiakasprosessien kartoittamisesta ja kehittämisestä.
- Aluehallintovirasto kehittää tukiprosesseja ja asiakasprosesseja laadittavan suunnitelman mukaisesti.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ohjaa ja koordinoi tavoitteiden toteuttamista verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen ja ohjaavan ministeriön kanssa.

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto kartoittaa yhdessä muiden aluehallintovirastojen kanssa aluehallintovirastojen osaprosessit.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto suunnittelee aluehallintovirastojen yhteisen prosessien mallintamismenetelmän aluehallintovirastojen prosessien johtamisen tueksi sekä ohjaa ja koordinoi prosessien kuvaamista ja yhdenmukaistamista aluehallintovirastoissa.

Laadun arviointi

Aluehallintovirasto ottaa käyttöön CAF-kriteeristön itsearvioinnin toimintatapana.

- Aluehallintovirasto perehtyy CAF-kriteeristöön itsearvioinnin toimintatapana ja valmistautuu ensimmäiseen itsearviointiin, joka toteutetaan vuonna 2012.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ohjaa ja koordinoi tavoitteen toteuttamista verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen kanssa.

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto laatii yhdenmukaisia menetelmiä ja periaatteita aluehallintovirastojen CAF-arvioinnin toteuttamiseksi.

Sisäinen valvonta

Aluehallintoviraston johto vastaa sisäisen valvonnan toimivuudesta ja kehittää osaltaan sisäisen valvonnan menettelyitä.

- Aluehallintoviraston johto kehittää sisäisen valvonnan menettelyitä ja nimeää aluehallintoviraston sisäisen valvonnan yhteyshenkilön johdon tueksi ja täydentämään tiedonkulkua Lounais-Suomen aluehallintoviraston sisäisen tarkastuksen kanssa.
- Aluehallintovirastoa koskevasta sisäisestä tarkastuksesta sovitaan valtiovarainministeriön kanssa tulosohjausprosessiin kytkeytyen. Aluehallintovirasto solmii vuosittain Lounais-Suomen aluehallintoviraston kanssa sisäistä tarkastusta koskevan palvelusopimuksen.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto tukee ja koordinoi tavoitteiden toteutumista.

Viestintä

Viestintä tukee aluehallintoviraston tavoitteiden toteutumista ja luo osaltaan viraston julkikuvaa.

- Aluehallintovirasto toteuttaa viestintää sekä tiedottaa aktiivisesti uuden viraston toiminnasta ja palveluista toimialueellaan yhteistä viestintästrategiaa ja yhteisiä periaatteita noudattaen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ohjaa ja koordinoi tavoitteiden toteuttamista verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen kanssa.

- Viestinnän strategista ja toiminnallista ohjausta sekä seuranta ja tietojenvaihtoa varten perustetaan viestinnän koordinaatioryhmä, joka koostuu valtiovarainministeriön, ohjaavien tahojen ja aluehallintovirastojen viestinnän edustajista. Ryhmä valmistelee aluehallintovirastojen yhteisen viestintästrategian ja sopii viestinnän periaatteet.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto koordinoi yhteisen viestintästrategian ja valtakunnallisten periaatteiden toteutumista sekä kehittää aluehallintovirastoille yhteisiä viestinnän menetelmiä ja toimintatapoja.
- Aluehallintovirastot rakentavat yhdessä uuden yhteisen www-julkaisujärjestelmän (internet, extranet, intranet) niin, että järjestelmä on käyttöön otettavana vuoden 2012 alusta. Hanke tehdään tiiviissä yhteistyössä sekä palveluista, tekniikasta, tietohallinnosta että viestinnästä vastaavien kanssa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto koordinoi hanketta.

Erikoistumistehtäviä koskevat tavoitteet

Peruspalvelujen arviointi

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto erikoistuu peruspalvelujen arvioinnin sisällölliseen kehittämiseen ja arviointityön valtakunnalliseen koordinointiin sekä edelliseen läheisesti liittyvän kartografisen esittämisen kehittämiseen.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto koordinoi valtakunnallisen arviointiraportin valmisteluja ja kokoaa raportin.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto vastaa Patio-tietojärjestelmän sisällöllisestä kehittämisestä.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto vastaa toimivien yhteistyömenettelyjen kehittämisestä aluehallintovirastoille ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille arvioinnin laadukkaaksi toteuttamiseksi.

Metsäpalojen lentotähystys

Vuoden 2010 alusta metsäpalojen lentotähystystoiminnan hallinnointi- ja ohjausvastuu siirtyy Pohjois-Suomen aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen vastuualueelle.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen vastuualue tekee kevään 2010 aikana esiselvityksen metsäpalolentojen hallinnoinnista ja laatii valtakunnallisen mallin metsäpalojen lentotähystystoiminnan järjestelyistä sekä suunnitelman metsäpalolentotoiminnan kehittämisstrategian tekemiseksi. Vuoden 2011 alusta metsäpalolentojen tuloksellisuuden, tuottavuuden ja vaikuttavuuden arviointiin tarvittavalle valtakunnallisesti yhtenevälle tietopankille on määrälliset ja laadulliset kriteerit sekä tiedonkeruumenetelmä olemassa.

3. Toiminnallinen tuloksellisuus

3.1 Toiminnallinen tehokkuus (taloudellisuus, tuottavuus ja kannattavuus)

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuus xx %

Määritellään jatkovalmistelussa hallinnonalakohtaiset tavoitteet.

3.2 Tuotokset ja laadunhallinta

3.2.1 Palvelukyky ja laatu

Aluehallintovirasto huolehtii kansalaisten ja yritysten oikeusturvan toteutumisesta käsittelemällä kantelut, valitukset, oikaisuvaatimukset ja luvat joutuisasti, tehokkaasti ja laadukkaasti. Palvelujen asiakaslähtöisyyttä vahvistetaan.

Aluehallintovirasto kehittää kantelujen käsittelyprosessia valtakunnallisesti määriteltyjen linjausten mukaisesti.

Aluehallintoviraston palvelukyvylle asetetaan seuraavat tavoitearvot:

Yleiset palvelutavoitteet	Tavoite 2010 ja 2011
Asiakaskyselyn tulos	vähintään 4 asteikolla 0-5
Tyytyväisyys yhteistyökykyyn	Asiakaskyselyn tulos vähintään 4 asteikolla 0-5
Substanssikohtaiset palvelutavoitteet	Tavoite
Kunnalliskantelut, sosiaali- ja terveystoimen ja ympäristöterveydenhuollon kantelut	Käsittelyaika keskimäärin 8 kk
Sivistystoimen kantelut	Käsittelyaika keskimäärin 8 kk
Sivistystoimen valitukset	Käsittelyaika keskimäärin 4 kk
Sivistystoimen lausunnot	Käsittelyaika keskimäärin 3 kk
Oppilasarvioinnin oikaisupyynnöt	Kiireellisenä
Kilpailuasiat	Selkeästi vähämerkitykselliset tapaukset pääte- tään kuukauden kuluessa vireille tulosta
Kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjien rekisteröintipäätökset	Käsittelyaika keskimäärin 1 kk
Kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjien kantelut	Käsittelyaika keskimäärin 9 kk
Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevat ympäristönsuojelulain mukaiset lupa-asiat	käsittelyaika keskimäärin 10 kk
Ympäristönsuojelulain mukaiset lupa- ja ilmoitusasiat	käsittelyaika keskimäärin 12 kk
Vesilain mukaiset lupa-asiat	käsittelyaika keskimäärin 9 kk
Pelastustoimen kantelut	Käsittelyaika keskimäärin 6 kk
Pelastustoimen valtionavustukset	Käsittelyaika keskimäärin 1 kk sisäasiainministe- riön määrärahapäätöksen saamisesta
Alkoholiluvat	Käsittelyaika keskimäärin 1 kk
Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvat	Käsittelyaika keskimäärin 2 kk
Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonta, ympärivuorokautista hoitoa antavat toimintayksiköt	Valvontakäynnit 10 % toimintayksiköistä
Julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonta, ympärivuorokautista hoitoa antavat toimintayksiköt	Valvontakäynnit 10 % toimintayksiköistä
Etukäteisvalvonta	Valvontakäynnit
Ympäristöterveydenhuollon luvat ja päätökset	Käsittelyaika keskimäärin 6 kk
Ympäristöterveydenhuollon ohjaus ja valvonta	Kuntien ympäristöterveydenhuollon valvonta- suunnitelmista ja niiden toteumista arvioidaan 33 %

3.2.2 Suoritteet ja julkishyödykkeet

Suorite / julkishyödyke	Tavoite vuodessa
Oikeusturva	
Kantelut, valitukset ja oikaisupyynnöt	x
Ympäristölupavastuualue	
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat, ratkaistut, kpl	300
Ympäristöterveydenhuolto	
- lausunnot	terveydensuojelutiimillä n. 50 lausuntoa vuodessa
- valvontasuunnitelmien arvioinnit	terveydensuojelutiimillä 50-100 kpl vuodessa
- erilaiset raportit Valviralle ja THL:lle	terveydensuojelutiimillä n. 5 kpl vuosittain
Opetushenkilöstön täydennyskoulutus	
- koulutustilaisuudet	
- osallistujat	
- koulutettavapäivät	
- erillisselvitykset	
Kuluttaja-asiat	
Valtakunnallisia ja alueellisia (hinta)vertailuja	5-6/vuodessa
Valmismatkaliikkeiden valvontakampanja	1 vuodessa
Hintamerkintä- ja/tai kulutusluottoaiheinen valvontakampanja	1 vuodessa
Tarkastukset	

Tavoitteet täsmentyvät jatkovalmistelussa.

3.3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Johtamisen ja henkilöstön kehittäminen

Aluehallintovirasto kiinnittää erityistä huomiota muutoksen johtamiseen, yhtenäisen toimintakulttuurin luomiseen sekä esimiesten ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

- Aluehallintovirasto laatii viraston henkilöstösuunnitelman 2010-2015 30.6.2010 mennessä.
- Aluehallintovirasto toteuttaa oppimiskartoituksen, tavoitteena tukea elinikäistä oppimista ja asiantuntijuuden säilyttämistä.
- Aluehallintovirasto toteuttaa työhyvinvoinnin edistämiseen liittyviä toimenpiteitä.
- Aluehallintovirasto järjestää koulutusta ja tilaisuuksia yhtenäisen toimintakulttuurin luomiseksi.
- Aluehallintovirasto järjestää esimiehille muutoksen johtamiseen liittyvää koulutusta.
- Aluehallintovirasto varautuu toimialaansa koskevan lainsäädännön uudistumiseen ja sen mukana tulevien tehtävien aiheuttamiin uusiin henkilöstön osaamistarpeisiin.

Itä-Suomen aluehallintovirasto tukee ja koordinoi tavoitteiden toteuttamista.

	Tavoite 2010 ja 2011
Henkilötyövuosien kehitys	2010 x htv, 2011 x htv (täydentyy myöhemmin)
Tuottavuusvähennystavoite (htv)	2010 x htv, 2011 x htv täydentyy myöhemmin)
Työtyytyväisyysindeksi, asteikko 1-5	3,0
Sairauspoissaolot, pv/htv	10,0
Vakinaisia/määräaikaaisia, %	80/20

3.4. Yhteistyökysymykset

Aluehallintovirasto toimii aktiivisesti yhteistyössä muiden aluetason toimijoiden kanssa. Aluehallintoviraston tulee tehdä kiinteää yhteistyötä alueensa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa erityisesti peruspalvelujen arvioinnissa, sivistystoimen palveluissa, ympäristöterveydenhuollon ja ympäristölupavastuualueen tehtävissä sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan rakennerahastotehtävissä riittävän asiantuntemuksen turvaamiseksi.

Aluehallintoviraston tulee tehdä yhteistyötä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ruotsinkielisen opetusalan palveluyksikön kanssa, joka hoitaa kansallisesti mm. aluehallintovirastojen toimialaan kuuluvat ruotsinkielisen opetustoimen tehtävät.

Eri aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueiden tulee olla keskenään tiiviissä yhteistyössä ratkaisutoiminnan yhtenäisyyden varmistamiseksi, lupakäsittelyn prosessien kehittämiseksi sekä erityisasiantuntemuksen hyödyntämiseksi valtakunnallisesti.

Ympäristölupavastuualue tukee toimialueensa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ympäristölupien ja vesilain mukaisten lupien valvontaa. Lupamenettelyiden toimintatapoja kehitetään yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa asiakkaiden palvelun parantamiseksi. Uusien aluehallinnon virastojen aloittaessa varmistetaan, että asiakkaat tuntevat viranomaisten välisen työnjaon lupakäsittelyssä ja valvonnassa. Yhteistyötä parannetaan lupa- ja valvontaviranomaisten yhteiskäytössä olevia tietojärjestelmiä kehittämällä. Ympäristölupavastuualue osallistuu ympäristönsuojelua ja tiedonvaihtoa edistävään valtakunnalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön (esim. toimialakohtaiset BAT-ryhmät ja meluntorjuntayhteistyö).

3.5 Muu toiminnallinen tuloksellisuus

Valtavirtaistaminen

Valtavirtaistetaan sukupuolinäkökulma hankkeissa jo toiminnan alkuvaiheessa.

- Jatketaan sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista aluehallintoviraston hoitamissa sisällyksyksymyksissä.
- Kootaan tunnistetut osa-alueet aluehallintovirastojen yhteiseksi valtavirtaistamissuunnitelmakeksi.

3.6 Taloudelliset resurssit hallinnonaloittain

Määritellään myöhemmin.

Hallinnonala	2010 / euroa	2011 / euroa
VM		
STM		
OPM		
TEM		
YM		
SM		
MMM		

4. Sopimuksen voimassaolo ja seuranta

Aluehallintovirasto toimittaa valtiovarainministeriölle väliraportin tavoitteiden saavuttamisesta tulossuunnitteluohjeiden aikataulun mukaisesti....

Sopimus on voimassa xx.xx.2011 saakka. Sopimusta voidaan tarkistaa sopimuskaudella.

Allekirjoitukset

TYÖSUOJELUA KOSKEVA OSIO

Liiteasiakirja on käsitelty ja hyväksytty työsuojeluneuvottelukunnassa 8.4.2009 sekä sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosaston johtoryhmässä 20.4.2009.

1 Toiminta-ajatus ja toimintaympäristön kuvaus

1.1 Toiminta-ajatus

Työsuojelun aluehallintoviranomaiset toimivat yhteiskunnan antamin valtuuksin siten, että työstä ihmisen terveydelle aiheutuvat vaarat ja haitat sekä työsuhteen ehtoihin liittyvät lainsäädännössä tarkoitetut pelisäännöt ovat asianmukaisesti hallinnassa.

1.2 Toimintaympäristön kuvaus

Työelämän ja -markkinoiden joustavuus ja monimuotoisuus ovat lisääntyneet jatkuvasti. Väestön ikääntyessä työuria pyritään jatkamaan pidempään ja samanaikaisesti nuoria pyritään saamaan työelämään aiemmin. Talouden nousu- ja laskusuhdanteet heijastuvat työelämään ja vaikuttavat mm. työvoiman käyttötapoihin. Pitkällä aikavälillä työolot ovat kehittyneet hyvään suuntaan. Viime vuosina kuitenkin työtapaturmien määrän vähentyminen on pysähtynyt ja joillakin toimialoilla työtapaturmat ovat lisääntyneet. Aiempaa selvemmin on nähtävissä toisaalta monien työpaikkojen suuret panostukset työolosuhteisiin ja henkilöstön hyvinvointiin ja toisaalta joidenkin työpaikkojen välinpitämättömyys vähimmäistyöehdoista ja -työolosuhteista. Fyysisen työympäristön rinnalle ovat nousseet voimakkaasti psykososiaalisen työympäristön kysymykset. Palkansaajien kokemukset syrjinnästä ja kiusaamisesta työelämässä ovat lisääntyneet.

Monikulttuurisista työympäristöistä, ulkomaisen työvoiman ja vuokratyövoiman lisääntyvistä käytöstä, työvoiman liikkuvuudesta ja usean työnantajan yhteisistä työpaikoista on tullut merkittäviä haasteita työpaikkojen työsuojeluosaamiselle ja toimivien työpaikkakohtaisten käytäntöjen luomiselle. Uhat kaksien työmarkkinoiden syntymiselle Suomeen sekä työnantajien eriarvoiselle kilpailulle ovat lisääntyneet. Pahimmillaan harmaa talous pitää sisällään jopa järjestäytynyttä rikollisuutta.

Sairauspoissaolojen osuus kokonaistyöajasta on lisääntynyt. Mielenterveyden häiriöt ovat tällä hetkellä yksi suuri työkyvyttömyyttä aiheuttava tekijä. Toinen merkittävä tekijä sairauspoissaoloihin ja työkyvyttömyyseläkkeisiin on edelleen tuki- ja liikuntaelinsairaudet. Sairauspoissaolojen lisääntymiseen vaikuttaa myös jonkin verran työssä käyvien aiempaa korkeampi keski-ikä.

2 Linjaukset ja tavoitteet

Työsuojelun vastuualueiden toiminta tukee hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamista vaikuttamalla työpaikkojen työoloihin pitämällä yllä työpaikkojen turvallisuutta ja terveyttä. Toiminta edistää työelämän laatua sekä työikäisen väestön työ- ja toimintakykyä työuran eri vaiheissa niin, että ennenaikainen työelämästä pois siirtyminen vähenee. Tavoitteita toteutetaan valtakunnallisessa masennuksen ehkäisy (Masto)-hankkeessa ja sosiaali- ja terveysministeriön koordinoimassa Työhyvinvointifoorumissa osana hallituksen Työn, yrittämisen ja työelämän -politiikkaohjelmaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön sosiaali- ja terveystalitiikan strategian keskeinen tavoite on, että suomalainen yhteiskunta on vuonna 2015 elinvoimainen, taloudellisesti kestävä ja toiminnolltaan tehokas ja dynaaminen. Ministeriön neljä strategista asiakokonaisuutta ovat:

- Edistetään terveyttä ja toimintakykyä
- Lisätään työelämän vetovoimaa
- Vähennetään köyhyyttä ja syrjäytymistä
- Varmistetaan toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva

Työsuojelun strategisena tavoitteena on työssä jaksamisen ja jatkamisen turvaaminen. Ministeriön työsuojelua koskevat linjaukset perustuvat sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan työsuojelustrategiaan, jossa määritellään toiminnan tavoitteet, painoalueet ja kehittämisperiaatteet. Työsuojelustrategia korostaa työpaikan oma-aloitteista, järjestelmällistä ja ennakoivaa toimintaa työsuojelussa. Työsuojeluhallinnon osalta strategia painottaa ennen kaikkea toiminnan vaikuttavuutta. Työsuojelun vastuualueiden toimintaa kehitetään yhteistyössä työmarkkinaosapuolten ja muiden toimijoiden kanssa työelämän tarpeiden pohjalta. EU:n työsuojelustrategian vuosien 2007- 2012 keskeinen tavoite työtapaturmien vähentämiseksi 25 prosentilla strategiakauden aikana on huomioitu kansallisissa linjauksissa.

Työsuojeluviranomaisten keskeinen tehtävä on valvoa työsuojelua koskevan lainsäädännön noudattamista työpaikoilla. Valvonnan lähtökohtana on toiminnan tavoitteellisuus ja yhteiskunnallisen hyödyn aikaansaaminen. Valvonnan keskeisenä tehtävänä on ehkäistä ja vähentää työolojen aiheuttamia terveydellisiä haittoja. Pääosa toiminnasta kohdistetaan sellaisille alueille, joilla valvonnalla voidaan estää työn ja työolojen aiheuttamaa haitallista kuormitusta ja torjua työtapaturmia. Valvonnan avulla pyritään vaikuttamaan siihen, että työntekijöiden työ- ja toimintakyky ei heikkene huonojen työolojen takia. Lähtökohtana on varmistaa, että työpaikan turvallisuusriskit on arvioitu ja ne ovat työnantajan hallinnassa.

Sosiaali- ja terveysministeri Liisa Hyssälän asettaman kolmikantaisen resurssityöryhmän raportin (27.2.2009) mukaisesti kehittämistavoitteena on työsuojelun vastuualueiden tasapainoinen ja kattava resursointi niin, että työsuojeluvalvontaa voidaan jatkossakin toteuttaa tuloksellisesti ja vaikuttavasti.

3 Tulostavoitteet vuosille 2008–2011

Runkosopimuksessa vuosille 2008 – 2011 valvonnan kohdentamisen toimialoiksi on valittu muun muassa vähittäiskauppa, majoitus ja ravitsemistoiminta, rakentaminen, siivous ja jätahuolto, koneiden, laitteiden, elintarvikkeiden, tekstiilien, sahatavaran, puu-, paperi- ja metallituotteiden valmistus, terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut, koulut, poliisi, rajavartiolaitos ja turvallisuuspalvelut sekä kiinteistöpalvelut.

Vuosina 2008 – 2011 pyritään parempaan työn aiheuttaman haitallisen henkisen ja fyysisen kuormituksen ehkäisyyn, työtapaturmien torjuntaan, kemikaaliriskien hallintaan sekä työelämän yleisten pelisääntöjen noudattamiseen. Tulosten saavuttamisessa työpaikkojen oma osaaaminen ja työsuojelun hallintajärjestelmät ovat keskeisiä tekijöitä. Toimintaa suunnataan asioihin, joiden tiedetään vaikuttavan työhyvinvointiin.

Toiminnan kohteina ovat työpaikat, joilla esiintyy mm. asiakasväkivallan uhkaa, häirintää ja syrjintää, käsin tehtäviä nostoja, toistotyötä ja työtapaturmia. Työelämän laadun turvaamisessa muita tärkeitä kohteita ovat työaikalainsäädäntöä, määräaikaista työsopimuksia, ulkomaalaisten

työteko-oikeutta ja työsuhteen ehtoja, vuokratyövoiman käyttöä, tilaajavastuuta ja tuotteiden turvallisuutta koskevien pelisääntöjen noudattaminen. Vuosina 2008-2011 keskeisenä tavoitteena on viranomaisaloitteisten työpaikkatarkastusten määrän nostaminen 50 prosenttia.

Työsuojelusäädösten noudattamiseen liittyvään asiakaskysyntään vastataan kaikilta osin sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluvalvonnalle määrittelemiä toimitusaika- ja saatavuustavoitteita noudattaen. Asiakasaloitteisen toiminnan sisältö ja laatu pyritään yhtenäistämään. Tavoitteena on työsuojeluvalvonnan sisällön ja laadun tasalaatuisuuden varmistaminen valtakunnallisesti. Sähköistä asiointia sekä valvontatoimintaa tukevaa viestintää kehitetään resurssien käytön tehostamiseksi.

Toiminnan hyvään vaikuttavuuteen pyritään yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa niin valtakunnallisella kuin alueellisella tasolla. Lisäksi toiminnan tukena on muiden viranomaistahojen sekä asiantuntija- ja tutkimuslaitosten verkosto.

POLIISITOIMI

Aluehallintoviraston poliisin vastuualue osallistuu alueelliseen viranomaisyhteistyöhön ottaen huomioon lähes maakuntien kokoisiksi muodostetut poliisilaitokset.

Aluehallintoviraston poliisin vastuualue osallistuu poliisitoimen osalta peruspalvelujen arviointiin. Poliisin arviointikohteet määritellään poliisin strategian ja sisäisen turvallisuuden ohjelman keskeisistä painopistealueista.

Poliisin toiminta painottuu entistä enemmän rikosten, häiriöiden ja kansalaisten turvallisuutta vaarantavien muiden uhkatekijöiden ennalta ehkäisemiseen. Poliisi osallistuu alueelliseen valmius- ja varautumissuunnitteluun yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Aluehallintoviraston poliisin vastuualueiden tehtävät määritellään toiminnallisesti perustettavan poliisin keskushallintoviranomaisen alueilla toimiviksi yksiköiksi. Tällä halutaan edistää poliisitoimen linjausten valtakunnallista yhdenmukaisuutta ja poliisipalveluiden laadullista tasoa maan eri osissa. Paikallispoliisin tulostavoitteet määritellään poliisin keskushallintoviranomaisen ja poliisilaitosten välisissä tulossopimuksissa, joiden valmisteluun sekä seurantaan aluehallintoviraston poliisin vastuualueet kiinteästi osallistuvat.

Aluehallintovirastojen poliisin vastuualueiden keskeiset strategiset linjaukset perustuvat valtakunnallisiin poliisitoimintaa koskeviin linjauksiin, joiden mukaan paikallispoliisin toiminta painottuu jatkossa enemmän rikosten ja muiden kansalaisten turvallisuutta vaarantavien uhkatekijöiden ennalta ehkäisemiseen.

Aluehallintovirastot tukevat paikallista turvallisuussuunnittelutyötä ja arvioivat jatkossa enemmän poliisitoimen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja poliisipalveluiden saatavuutta. Peruspalvelujen arvioinnin kohteet määritellään poliisitoimen osalta poliisin strategia-asiakirjan ja sisäisen turvallisuuden ohjelman keskeisten painopistealueiden pohjalta, jolloin peruspalvelujen arviointi toteuttaa osaltaan valittua yhteistä strategista suuntaa.

Aluehallintoviraston poliisin vastuualueen rooli valmius- ja varautumissuunnittelussa on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistaminen poikkeusoloissa aluetasolla sekä liikennepolitoaineiden säännöstelyjärjestelmän (LIPO) alueellinen ylläpito.